

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

52. De iustitia cambij sicci.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Secundo, ne sit fraus; pura, ne decipiat tractantes in valore monetæ: si enim ei constat monetam plus valere, debet veritatem aperire.

Tertio, ut sit iustum pretium. Iustum autem pretium cognoscitur per regulas superius traditas de censibus; nempe lege, cum lege determinatum est, aut communi ipsius loci consuetudine; aut saltem proportionem loci ad eum, in quo lex est, vel consuetudo, habita consideratione copiarum, aut inopiarum pecuniarum. His servatis, cambium licet, & non solum hoc licet campforibus, qui talem artem ex officio exercent, sed etiam alijs, qui non ex officio habent, ut dicit, Sor. lib. 7. de iust. quæst. 2. art. unico. Unde, cum aliquis regnum aliquod ingreditur, in quo pecuniæ alterius regni non sunt in usu, & vult cum aliquo illius regni murare, licet huic minus dare, quam sit valor legalis pecuniarum, dummodo iustum sit pretium.

Sit quartum punctum ex Sor. loco citato proxime, cum in emptionibus intersit aliqua permutatio absque dolo & fraude, licet valorem excedere legalem; v.g. emit quis domum valentem quingentos aureos, singulos iuliorum undecim, & paratus est reddere pretium hoc in argento, si tamen velit venditor sibi in auro reddi, potest emptor offerre minus, puta quadringentos nonaginta: hoc autem non fit solius emptionis ratione, nam sic pretium minui vel augeri non potest, sed ratione coniunctæ permutationis.

Ex his colligitur huius cambij iustitia.

De iustitia cambij sicci,

CAPVT LII.

Cambium, quod vocant siccum, quatuor modis solet fieri.

Primus, cum quis indigens pecunijs, petit à campfore dari sibi tot libras, aut tota scuta; campfor autem dat hac lege, ut soluat intra certum tempus iuxta valorem, quo tempore a quo signato scuta valuerint Venetijs, vel Florentiæ, vel in alio simili loco in nundinis. Hoc dicitur cambium siccum, quia non est pecuniarum transmissio, cum in eodem loco accipiatur, & reddantur. Dicitur simul casuale, quia potest accideret, scuta valitura plus, & valitura minus. Et iustitia

huius

huius contractus est consideranda ex æqualitate periculi, ut non sit plus certum, an valitura sit plus vel minus: cum enim ex vna parte est maior certitudo, apparet iniustitia, quia tunc vna pars magis oneratur, quam altera. At vero, ut modo in vsu est, est vsura palliata, & aperta iniustitia: nunciat enim dar campfor, nisi habeat certam probabilitatem plus valituram: & tunc perinde est, ac mutuum, ut cum lucro reddatur capitale, & illo pallio cooperitur. Siquidem hoc est peccatum mortale ex genere suo, ad restitutionem obligans.

Altero modo fit hoc cambij genus: Indiget quidem Petrus pecunijs, & petit sibi à campfore dari centum; campfor autem non aliter dat, nisi accipiat ea pro Sicilia, vel alio loco delicti soluenda, & petit ab eo pretium, quo solet illa dare pro locis similibus, Petrus autem accipit, & tamen verè non parat reddere pecunias in illis locis, immo nec forsitan habet campfor illic respondentem, sed in eodem loco sunt reddenda pecunia: istud cambium est vsurarium, & ab omnibus doctoribus reprobatur, & peccat mortaliter campfor, & ad restitutionem obligatur, cum sit fictus contractus. Caietan. opus. de camb. cap. primo, & Nauarr. super cap. fin. de vsur. num. 2. dicit: vnum; quòd si campfor paratus erat pro illo loco dare alteri pecunias illas, & Petrus sibi dari petijt, tunc, ratione lucris factantis, potest ab eo exigere tale pretium. Sed aduertit debet, quòd aliquando minus exigi debet à Petro istas petente, quia minus est periculum, cum maneat in eodem loco, & det fidei iussores, qui non solent esse cum alijs. Aliquando per hoc falluntur campfores, qui aliquando solent exigere à Principibus & Dominis cambiorum pretia, cum domini ipsorum pecunias ad aliquos vsus auferunt ab eis, unde negotian impediuntur.

Tertia species cambij est composita ex cambio, & recambio sicco; verbi gratia, campfor dat Petro centum soluenda Venetijs, vbi reuera campfor nullos habet correspondentes, nec Petrus illic habet unde soluat, & petit campfor lucrum ex hoc cambio. Rursus, tempore solutionis, fingit Petrus se non habere Venetijs, & illa centum cum lucro iterum cambij cum lucro Romam, vbi accipit centum, & Romæ soluit totum, puta pretium cum lucro cambij, & etiam recambij. Hoc cambio una duas habet coniunctas vsuras, vnam in cambio, quia factum est, nullamque habet transmissionem pecuniæ; alteram in re-

cambio;

cambio; estq; mutuū virtuale, perinde ac si mutuaret centū, ut redderentur ei centum cum toto illo lucro.

Quarta species cambij est, quæ solet esse Romæ in usu, & dicitur cambium aulicorum: dat enim campfor pecunias quas habet pro mercatoribus aulicis alijs locis soluendas; & aliquando vere alibi soluntur, & tunc est verum cambium; aliquando non, sed fingitur locus solutionis distans, ut pretium exigatur, & tunc aperte est fictum & fictum, nec excusatur nisi ob causam dictam lucri cessantis. Vt raris tamen modo fiat, solent duo fieri.

Alterum est, petunt ab aulicis non solum pretium, quod à mercatoribus exigunt, sed supra hoc aliquando quinque, aliquando octo, plus, minusve pro singulis centum, hoc autem iniustum videtur: nam ratio, propter quam plus exigunt ab aulicis est, quia dicunt mercatores certius soluere, minusq; esse periculum illis dare, quam aulicis: sed hoc non valet; petunt enim fideiussores ab aulicis, quos non habent à mercatoribus: unde ex hac parte periculum istud aufertur. Rursus non est tantum periculum, ut tot pecuniæ exigi debeant,

Alterum solet fieri: datur certum tempus, maius, aut minus, pro locorum distantia, in qua solutio fieri debet, hoc autem tempus est post illud, in quo soluere teneretur. Datur autem hoc aliud tempus ad certificandum, id est, qui pecunias accepit hoc tempore, debet campfori dare cautionem & certitudinem, qua ostendat se in illo loco, tempore statuto soluisse. Quod si non dat tali tempore dictam certitudinem, quamvis vere soluerit, fit recambium statim illarum pecuniarum ad locum primi campforis. Hoc autem, quamvis aliquo modo possit tolerari, quia adest modum cuiusdam pœnæ, tamen cum sine culpa accipientis pecunias fit, ut non possit certificare, quia aliquando in via deficiunt literarum portitores, non potest iuste recambium exigi, immò licet statuto tempore non soluat, si id absque culpa sua fit, vel quia non potuit, vel quia non habuit, & in hoc multæ iniustitiæ in cambijs inveniuntur.